

FM: Straujo preču eksporta kritumu janvārī galvenokārt noteica reeksporta samazinājums

Publicēts: 31.01.2018.

Centrālās statistikas pārvaldes publicētie dati par Latvijas ārējo tirdzniecību šā gada janvārī liecina, ka preču eksporta vērtība gada pirmajā mēnesī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās par 13%, savukārt gadā griezumā - par 10,9%. Lai arī gada sākumam ir raksturīgs neliels sezonāls ārējās tirdzniecības kritums, bažas rada straujais preču eksporta vērtības kritums uz Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm - par 13% gada griezumā. Jāatzīmē, ka 2015. gadā ES noieta tirgus veidoja gandrīz trīs ceturtdaļas no kopējā Latvijas preču eksporta. Eksporta kritums janvārī fiksēts uz visiem galvenajiem tirdzniecības partneriem, izņemot Lielbritāniju, taču straujākie kritumi bija eksportā uz Poliju, Nīderlandi un Lietuvu – attiecīgi par 35,6%, 49,6% un 11,2%.

Turpinās eksporta vērtības kritums arī uz Krieviju, janvārī gada griezumā samazinoties par 15,6%, pat neskatoties uz to, ka 2015. gada janvārī eksporta vērtība uz Krieviju jau saruka par trešdaļu gada griezumā. Eksporta samazinājumu uz Krieviju visvairāk ietekmēja alkoholisko dzērienu eksporta kritums. Jāatzīmē, ka ilgstoši krītošs eksports uz Krieviju saistīts ar rubļa vērtības samazināšanos, ko lielā mērā nosaka naftas cenas svārstības pasaules tirgos. Ņemot vērā, ka rubļa vērtība šā gada februārī un martā salīdzinājumā ar 2015. gada attiecīgajiem mēnešiem ir samazinājusies, preču eksporta kritums būs vērojams arī turpmākajos mēnešos. Krievijas tirgus īpatsvars šā gada janvārī samazinājies līdz 5,2%.

Analizējot eksporta struktūru preču kategoriju griezumā, lielākā negatīvā ietekme uz eksporta samazinājumu kopumā bija mehānisko un elektroierīču kategorijai, tās eksporta vērtībai samazinoties par 28,3% jeb 43,3 miljoniem eiro. Janvārī mazāks bijis arī minerālproduktu, satiksmes līdzekļu un alkoholisko dzērienu preču eksports. Jāatzīmē, ka minētajās preču kategorijās vietējo ražojumu īpatsvars ir neliels. Tādējādi šā gada janvāra straujo preču eksporta kritumu galvenokārt noteica reeksporta samazinājums. Pirmkārt, to apliecina arī importa dati, jo līdzvērtīgi kritumi šajās kategorijās fiksēti arī importā. Otrkārt, to apliecina arī apstrādes rūpniecības dati. Šā gada janvārī apstrādes rūpniecības apgrozījums eksportā faktiskajās cenās salīdzinājumā ar pērnā gada janvāri pēc kalendāri izlīdzinātiem datiem pieauga par 3,1%.

Eksporta kritums janvārī fiksēts arī metāla preču kategorijā, kopumā par 34,0%, ko galvenokārt noteica dzelzs atkritumu un lūžņu eksporta kritums uz Turciju.

Vienlaikus eksporta datus ir vērojami vairāki pozitīvi faktori. Pirmkārt, turpinās mērena ar kokrūpniecības nozari saistīto preču eksporta attīstība, piemēram, aug koka un koka izstrādājumu un papīra izstrādājumu eksports. Papildus tam atzīstamus eksporta pieauguma tempus uzrāda graudaugu eksports, janvārī tā vērtībai pieaugot par 59,2% jeb 16,1 miljonu eiro salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi.

Kopumā jāsecina, kā janvāra eksporta kritums tomēr ir pārsteidzoši liels. ES dalībvalstu Ekonomikas sentimenta indeksa rādītājs par šā gada pirmajiem diviem mēnešiem nedaudz samazinājās, tomēr indeksa vērtība pārliecinoši pārsniedz 100 punktu robežu un kopumā atbilst iepriekšējā gada vidējam līmenim. Vienlaikus Latvijas ražotāju aptauju dati liecina, ka 2016. gada pirmajā ceturksnī uzlabojās novērtējums par eksporta pasūtījuma apjomiem, it īpaši tādās nozarēs kā dzērienu, apģērbu, papīra un farmācijas preču ražošana. Tādējādi vēl ir pārāgri spriest par ilgtermiņa negatīvām eksporta attīstības tendencēm.

Importēto preču vērtība šā gada janvārī salīdzinājumā ar pērnā gada decembri bija par 15,6% mazāka, savukārt gada griezumā - par 12,2% mazāka. Kā jau bija minēts, ņemot vērā augsto reeksporta īpatsvaru mehānisko un elektroierīču preču, satiksmes līdzekļu un minerālproduktu kategorijās, tieši šajās kategorijās fiksēti lielākie importa kritumi – attiecīgi par 25,3%, 12,6% un 10%. Papildus tam būtisks importa samazinājums fiksēts arī plastmasas izstrādājumiem un tekstilizstrādājumiem.

